BIBLIOTECA SOCIETĂȚEI „STEAUA"

OSTAȘII NOȘTRI

POESII

DE

V. ALECSANDRI

Institutul de Arte Grafice. C. SFETEA. București.

Prețul 20 bani.

EXTRAS DIN STATUTE

Societatea *„Steaua"* are de scop a lucra pentru întinderea învăţăturii în popor, prin tipărirea şi răspândirea de scrieri şi publicaţii morale, patriotice şi de folos practic, şi pentru împiedicarea, prin toate mijloacele legiuite, a răspândirii de scrieri şi publicaţii imorale sau cu tendinţe contrarii Statului şi ideii naţionale române

Cotizaţia este de cel puţin *doi lei* pe an, afară de învăţători, preoţi rurali şi săteni, pentru care e de minimum *un leu* pe an. Membrii pot răscumpără cotizaţia anuală plătind odată pentru totdeauna o sumă de *40 lei*, iar învăţătorii, preoţii rurali şi sătenii cel puţin *20 lei*. Aceste sume se trec la capital şi nu se întrebuinţează pentru cheltuelile ordinare [illegible] or.

Fiecare membru este îndatorat, ca, în cel d'întâiu an după admiterea sa, să facă a se primi în Societate cel puţin alţi doi membri noui.

Cererile de înscriere, însoţite de cotizaţia pe un an, se pot adresă d-lui *Spiru C. Haret*, strada Verde, Bucureşti.

BIBLIOTECA SOCIETĂŢII
„STEAUA"

№ 32.

OSTAŞII NOŞTRI

POESII

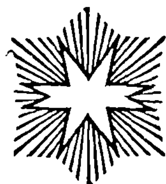
DE

V. ALECSANDRI

CU O PRECUVÂNTARE

DE

ION KALINDERU
Doctor în Drept dela Universitatea din Paris

BUCUREŞTI
Institutul de Arte Grafice C. SFETEA
62—64, Calea Moşilor, 62—64
1912

PRECUVÂNTARE[1].

Vasile Alecsandri este cel mai mare poet al Românilor. S'a născut în anul **1819**[2], *adică tocmai în zorile renaşterii noastre naţionale, pe care el a ilustrat-o timp de o jumătate de secol, până la apusul vieţei sale, în anul* **1890**.

Timpul acesta, în care a trăit Alecsandri, a fost într'adevăr cea mai însemnată epocă

1) In şedinţa dela 31 Ianuarie 1912, Comitetul Societăţii „Steaua" a hotărît a se publică câteva cărticele alese din scrierile lui Alecsandri, începând cu „Ostaşii Noştri" şi urmând a se tipări „Pastelurile", „Lăcrămioarele" etc.

2) Data naşterii lui Alecsandri, anul 1819, în loc de 1821, cum se socotea până în timpul din urmă, se află atestatată în matricola Sorbonei şi e mărturisită de Mihail Kogălniceanu, care, într'o scrisoare către d-na Alecsandri, spune că poetul era mai mic cu 2 ani decât Kogălniceanu, născut la 1817.

din trecutul poporului român, căci, după cum se exprimà Majestatea Sa Regele Carol I, la începutul anului **1900** :

„Veácul ce s'a închis, — adică secolul al „XIX, — este epoca cea mai strălucită a „istoriei noastre. Pe frunze, pe cari nici vre„murile nici vijeliile nu le pot vestejì, cu li„tere de aur se va înscrie :

„Renaşterea şi neatârnarea României, „încununată cu lauri şi stropită prin sân„gele fiilor săi cei mai viteji" [3]).

Şi fără îndoială că n'a fost o simplă întâmplare că Alecsandri a trăit în această vreme, ci din contra, se pare că Providenţa totdeauna are grije ca, atunci când popoarele sunt destinate să săvârşească fapte mari, să se nască în sânul lor şi poeţi mari, cari să le cânte în versuri frumoase şi înnălţătoare. Astfel încât, chiar dela început, am puteà să privim pe Alecsandri ca poet în adevăr ursit de Providenţă să zugrăvească în versuri renaşterea noastră din secolul trecut. Dar el n'a fost numai poet, ci a fost încă un lup-

---

3) Cuvântări şi scrisori, tom. III, pag. 348.

tător de frunte în mişcarea din Moldova dela **1848**, *a fost unul dintre sprijinitorii mari ai unirii ţerilor surori şi s'a arătat abil diplomat după îndeplinirea acestui fapt.*

Activitatea lui Alecsandri este îndoită şi merge paralel, adică el depune pe altarul patriei, în acelaş timp, o muncă politică naţională şi alta literară. Această îndoită activitate începe de pe la **1840**. *Ea se resimte într'un mod mai puternic la* **1848**, *când Alecsandri luă parte la mişcarea revoluţionară a tinerilor moldoveni cu idei înaintate contra domniei lui Mihail Sturdza, care şi silì pe aceşti tineri să apuce calea pribegiei. Atunci răsună adând lira poetului, când îşi luà adio dela ţara sa, astfel :*

„O Moldovo, draga mea,
„Cine pleacă şi te lasă
„E pătruns de jale grea.
„Cine ştie, cine ştie,
„Dacă împins de-al soartei vânt,
„M'oiu întoarce în veselie,
„Să sărut al tău pământ"!

Intâmplările vremii şi străduinţele fericitei generaţii dela **1848**, **1857** şi **1859** se

din trecutul poporului român, căci, după cum se exprimà Majestatea Sa Regele Carol I, la începutul anului **1900** *:*

„Veácul ce s'a închis, — adică secolul al „XIX, — este epoca cea mai strălucită a „istoriei noastre. Pe frunze, pe cari nici vre- „murile nici vijeliile nu le pot veştejì, cu li- „tere de aur se va înscrie :

„Renaşterea şi neatârnarea României, „încununată cu lauri şi stropită prin sân- „gele fiilor săi cei mai viteji" [3]).

Şi fără îndoială că n'a fost o simplă întâmplare că Alecsandri a trăit în această vreme, ci din contra, se pare că Providenţa totdeauna are grije ca, atunci când popoarele sunt destinate să săvârşească fapte mari, să se nască în sânul lor şi poeţi mari, cari să le cânte în versuri frumoase şi înnălţătoare. Astfel încât, chiar dela început, am puteà să privim pe Alecsandri ca poet în adevăr ursit de Providenţă să zugrăvească în versuri renaşterea noastră din secolul trecut. Dar el n'a fost numai poet, ci a fost încă un lup-

3) Cuvântări şi scrisori, tom. III, pag. 348.

tător de frunte în mişcarea din Moldova dela **1848**, *a fost unul dintre sprijinitorii mari ai unirii ţerilor surori şi s'a arătat abil diplomat după îndeplinirea acestui fapt.*

Activitatea lui Alecsandri este îndoită şi merge paralel, adică el depune pe altarul patriei, în acelaş timp, o muncă politică naţională şi alta literară. Această îndoită activitate începe de pe la **1840**. *Ea se resimte într'un mod mai puternic la* **1848**, *când Alecsandri luă parte la mişcarea revoluţionară a tinerilor moldoveni cu idei înaintate contra domniei lui Mihail Sturdza, care şi silì pe aceşti tineri să apuce calea pribegiei. Atunci răsună adând lira poetului, când îşi luà adio dela ţara sa, astfel :*

„O Moldovo, draga mea,
„Cine pleacă şi te lasă
„E pătruns de jale grea.
„Cine ştie, cine ştie,
„Dacă împins de-al soartei vânt,
„M'oiu întoarce în veselie,
„Să sărut al tău pământ"!

Intâmplările vremii şi străduinţele fericitei generaţii dela **1848**, **1857** şi **1859** se

împlinirǎ în bine şi pentru scumpa noastră patrie, căci după tractatul din Paris, dela **30 Martie 1856**, *mişcarea politică naţională din ţerile Române luă un avânt mai mare.* *In Moldova s'a înfiinţat, în Iunie* **1856**, *Comitetul Unirii din Iaşi, căruia Vasile Alecsandri i-a dedicat următoarea improvizaţie :*

„Sub acest măreţ castan,
„Noi jurăm toţi în frăţie
„Ca de azi să nu mai fie
„Nici Valah nici Moldovan:
„Ca să fim numai Români
„Intr'un glas într'o unire,
„Să ne dăm mână cu mâni
„Pentru a ţărei fericire".

Şi în Ţara Românească se înfiinţează un asemenea Comitet electoral, preşedinţi fiind Constantin Kretzulescu şi Lazăr Kalinderu. *La* **23** *Octomvrie* **1858**, *Alecsandri a fost numit de Caimacamii din Moldova Secretar de Stat pentru trebile din afară, post ce ar corespunde astăzi cu funcţia de Ministru de Externe. In această calitate, el a condus corespondenţa politică cu străinătatea şi a*

înfrânt piedicele unora din Consulii străini din Moldova, duşmanii Unirii, cari căutau să zădărnicească împlinirea acestui act. Din timpul Unirii datează şi cunoscuta horă, pe care Alecsandri o alcătuì după modelul unei poezii populare de peste munţi :

„Hai să dăm mână cu mână
„Toţi cu inima română,
„Să 'nvârtim hora frăţiei
„Pe pământul României".

După votul Unirii, Alecsandri fù ales să meargă în Apus, în Franţa, în Italia şi în Englitera, ca să obţină recunoaşterea ei de către Marile Puteri ale Europei. Şi, în această misiune, el s'a arătat bărbat de stat şi diplomat abil, slujindu-se de toate armele de convingere pentru a înlăturà din cale piedicele ce se opuneau înălţării noastre.

Patriot cald şi luminat, Alecsandri nu puteà să nu fie dinastic şi să nu aibă din sentiment, ca şi din raţiune, un adevărat cult pentru Familia Regală, care, la rândul Ei, îl priveà şi îl primeà ca pe un amic preţios. El a alcătuit în versuri frumoasa in-

scripție care împodobește Castelul ridicat de Rege în creerii Carpaților:

„Eu Carol și al meu popor
„Făcut-am într'un gând și dor,
„In timp de lupte al meu Regat
„In timp de pace al meu Palat".

Majestatea Sa Regina Elisabeta, care a ilustrat numele de Carmen Sylva, a tradus în limba germană mai multe din poeziile bardului, unele încă nepublicate. Iar Alecsandri, în semn de recunoștință, I-a oferit în **1883** *toate acele versuri scrise de mâna lui, într'un album, cu dedicațiunea*:

„Ca tămâia la altare, ca dorințele la stele,
„Lângă tronul Carmen-Sylvei mergeți versurile mele".

„In cupa Ei de aur Ea bea numai lumină,
„Si pentru a Sale buze, în veci e cupa plină.

Printre plăcerile vieții mele socotesc relațiunile mai intime și simpatia ce-mi arătà Alecsandri, începând din **1882**. *Precum îmi destăinuise de atâteaori bucurii și proiecte, îmi exprimà în urmă, chiar în Fevruarie* 1890, *la Paris, unde reprezentà țara și unde*

erà reținut în pat, îngrijirea de vieață și regrete pentru piedicele ce întâmpină în cale. Nu erà el om care să se ferească de muncă, căci atât ca Ministru Plenipotențiar, cât și ca simplu cetățean, a stat neclintit în slujba țării, cu fapta și cu condeiul.

Când murì Alecsandri, Majestatea Sa Regele trimise văduvei, din Weinburg, la 27 *August* **1890**, *o scrisoare mișcătoare, în care, între altele, spuneà : „Prin geniul și patrio„tismul său, prin o activitate care s'a sfârșit „odată cu dânsul, Alecsandri,* 50 *de ani în„șirați, a fost fala României. Să fie o dulce „mângâiere pentru voi și familie că amin„tirea falnicului fruntaș, iubitul vostru soț, „rămâne veșnic neștearsă în cugetarea și „simțirea Noastră și a poporului român"*[1]).

Incepând publicarea câtorva cărticele ale Societății „Steaua" din scrierile marelui poet, am ales întâiu „Ostașii Noștri", care, deși s'a mai tipărit, până acum de trei ori, în **1879, 1883** *și apoi în „Biblioteca pentru toți", totuș merită a stà în fruntea scrierilor lui Alecsandri și a se răspândì cât mai mult*

---

1) Cuvântări și scrisori. Tom. III, pag. 77.

în popor, căci bardul însuş le dădea precădere când spuneà ostaşilor: „Am cântat în tinereţe strămoşeasca vitejie" şi adăugà preamărind, la bătrâneţe, vitejia tinerei noastre oştiri:

„Vin acum la rândul vostru, să v'aduc o închinare,
„Vin cu inima crescută şi cu sufletul mai tare...
„O copii, de voi sunt mândru, simt acea mândrie mare,
„Care creşte cu mărirea unui neam în deşteptare.
„Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să mor ferice.
„Astăzi lumea ne cunoaşte: Român zice, viteaz zice."

Bucureşti, 14. XI. 912.

Ion Kalinderu

VASILE ALECSANDRI
(1819—1890)

I.

BALCANUL ŞI CARPATUL

Balcanul şi Carpatul la Dunărea măreaţă,
Ca doi giganţi năpraznici stau astăzi faţă'n faţă
Ş'aprinşi de dor de luptă cu ochii se măsoară,
Cu glasul s'ameninţă, cu gândul se doboară,
Zicând : „Nu pot să 'ncapă doi paloşi într'o teacă !
„E scris din noi doi unul în pulbere să treacă !"

Balcanul cel fanatic, muncit de aspră ură,
Nu ştie să 'ngrădească sălbateca lui gură,
Şi zice cu trufie : „Carpatule vecine,
„De nu pleca-vei fruntea amar va fi de tine,
„Căci repezi-voi grabnic din plaiurile-mi nalte
„Torente 'necătoare deprinse ca să salte

„Din malúri peste maluri, din munte peste
munte,
„Să bat' a tale coaste, s'acopere-a ta frunte,
„Să facă într'o clipă ca să dispari din lume,
„Cu-a tale stânci şi codri, cu-ai tăi copii şi
mume."

Carpatul scoate-un freamăt teribil de urgie,
Mişcând coama-i de codri, ca leul în mânie,
Şi'n clocot lung răspunde : „Balcane, a ta trufie
„Arată că tu astăzi căzut eşti în pruncie,
„Nevoie ai de-o cârjă ruina-ţi s'o supoarte,
„Căci eşti acum, sărmane, ajuns la prag de
moarte.
„Ai fost odonioară gigant prin innălţime,
„Amar prin fanatismu-ţi, puternic prin cruzime!
„Ai revărsat pe lume şi groază şi ruşine
„Şi te-ai scăldat în sânge pân' ce-ai dat piept
cu mine.

„Dė-atunci au trecut secoli !.. Strivita omenire
„S'a deşteptat, şi numai tu stai în adormire,
„Ademenit de visuri nebune şi trufaşe,
„Făr' a pătrunde norii cari te ţin în faşe !

„Orb uriaş! cu cârja tu genele-ţi ridică
„Şi vezi l'a tale poale cât umbra-ţi e de mică!
„Eşti şters din cartea lumii, tu care din vechime
„Stai rezemat în somnu-ţi de-o putredă mărime!
„Şi vrei să ţii în lanţuri popoarele creştine?
„Şi vrei Balcane, gârbov, eu, să mă 'nchin la tine?
„Dar n'auzi cum te râde şi Dunărea şi Marea?
„Deviza ta-i *sclavia*, ş'a mea *neatârnarea*!"
Cum zic, doi vulturi ageri, sburând din vârf de munte,
Se 'nnalţă până 'n ceruri şi scot ţipete crunte.
De pe Balcani e unul şi din Carpaţi e altul....
Mult repede li-i zborul, mult crâncen li-i asaltul,
Căci se izbesc ca fulgeri la lupt' ucigătoare!...
Intinsele lor aripi se bat lucind la soare
Ş'a lor cumplite ghiare şi pliscuri oţelite
Işi dau loviri de moarte şi răni îşi fac cumplite.

Deodată cade unul din vulturii duşmani:
E vulturul prădalnic din barbarii Balcani.
Şi'n patru părţi a lumei zbor smulsele lui pene!
. . . .
Şi cântă libertatea pe maluri Dunărene.

Mirceşti, 14 Mai 1877.

II.

PENEŞ CURCANUL

Plecat-am nouă din Vaslui
  Şi cu sergentul zece.
Şi nu-i erà, zău, nimănui
  In piept inima rece.
Voioşi ca şoimul cel uşor
  Ce sboară de pe munte,
Aveam chiar pene la picior,
  Ş'aveam şi pene 'n frunte.

Toţi Dorobanţi, toţi Căciulari,
  Români de viţă veche,
Purtând opinci, suman, iţari
  Şi cuşma pe-o ureche.

Ne dase nume de Curcani
Un hătru bun de glume,
Noi am schimbat lângă Balcani
Porecla în renume!

Din câmp, de-acasă, dela plug,
Plecat-am astăvară,
Ca să scăpăm de Turci, de jug
Sărmana scumpă ţară.
Aşà ne spuse 'n graiul său
Sergentul Mătrăgună,
Iar noi ne-am dus cu Dumnezeu,
Ne-am dus cu voie bună.

Oricine 'n cale ne 'ntâlnià
Cântând în gura mare,
Stătea pe loc,-s'ademenià
Cuprins de admirare.
Apoi în treacăt ne 'ntrebà:
De mergem la vre-o nuntă?
Noi răspundeam în hohot: „ba,
„Zburăm la luptă cruntă!"

„Cu zile mergeţi, dragii mei,
„Şi să veniţi cu zile!"

Ziceau atunci bătrâni, femei
Şi preoţi şi copile;
Dar cel sergent făr' de mustăţi
Răcnià : „Să n'aveţi teamă,
„Românul are şapte vieţi
„In pieptu-i de aramă !"

Ah ! cui ar fi trecut prin gând
Ş'ar fi crezut vreodată,
Că mulţi lipsi-vor în curând
Din mândra noastră ceată !
Priviţi ! din nouă câţi eram
Şi cu sergentul zece,
Rămas-am singur eu... şi am
In piept inima rece !

Crud e când intră prin stejari
Năpraznica secure,
De-abate toţi copacii mari
Din falnica pădure !
Dar vai de-a lumii neagră stea,
Când moartea nemiloasă,
Ca'n codru viu pătrunde 'n ea
Şi când securea 'i coasă !

Copii ! aduceţi un ulcior
De apă de sub stâncă,
Să sting pojarul meu de dor
Şi jalea mea adâncă.
Ah ! ochi-mi sunt plini de scântei
Şi mult cumplit mă doare,
Când mă gândesc la fraţii mei,
Cu toţi pieriţi în floare.

Cobuz, ciobanu 'n Calafat
Sunà voios din fluer,
Iar noi jucam hora din sat,
Râzând de-a bombei şuer.
De-odat' o schijă de obuz,
Trăznind,... mânca-o-ar focul !
Retează capul lui Cobuz
Şi'n loc ne curmă jocul.

Trei zile 'n urmă am răzbit
Prin Dunărea umflată,
Şi nu departe-am tăbărît
De Plevna blestemată.
In faţa noastră se 'nnălţà
A Griviţei redută,

Balaur crunt ce-amenință
  Cu ghiara-i nevăzută.

Dar și noi încă o pândiam,
  Cum se pândește-o fiară,
Și tot chiteam și ne gândeam
  Cum să ne cadă 'n ghiară?
Din zori în zori și Turci și noi,
  Zvârleam în aer plumbii,
Cum zvârli grăunți de popușoi,
Ca să hrănești porumbii.

Și tunuri sute bubuiau...
  Se clătina pământul!
Și mii de bombe vâjiiau
  Trecând în zbor ca vântul.
Ședea ascuns Turcu 'n ocol
  Ca ursu 'n vizunie.
Pe când trăgeam noi tot în gol,
  El tot în carne vie...

Țințeș erà dibaci tunar,
  Căci toate-a lui ghiulele
Loviau turcescul furnicar,
  Ducând moartea cu ele.

Dar într'o zi venì din fort,
Un glonte, numai unul,
Şi bietul Ţinteş căzù mort,
Imbrăţişându-şi tunul.

Pe-o noapte oarbă Bran şi Vlad
Erau în santinele.
Fierbea văzduhul ca un iad
De bombe, de şrapnele.
In zori găsit-am pe-amândoi
Tăiaţi de iatagane,
Alăturea c'un moviloiu
De leşuri musulmane.

Sărmanii ! bine s'au luptat
Cu lifta cea păgână,
Şi chiar murind ei n'au lăsat
Să cad' arma din mână.
Dar ce folos ! ceata scădeà !
Ş'acuma rămăsese
Cinci numai, cinci flăcăi din ea,
Şi cu sergentul şase !

Venì şi ziua de asalt,
Cea zi de sânge udă !

Părea tot omul mai înnalt
Faţă cu moartea crudă.
Sergentul noastru, pui de zmeu,
Ne zise-aste cuvinte :
„Cât n'om fi morţi, voi cinci şi eu,
„Copii, tot înainte !"

Făcând trei cruci, noi am răspuns :
„Amin ! şi Doamne ajută !"
Apoi la fuga am împuns
Spre-a Turcilor redută.
Alelei ! Doamne, cum zburau
Voinicii toţi cu mine !
Cum ei la şanţuri alergau
Cu scări şi cu faşine !

Iată-ne-ajunşi !... încă un pas.
Ura ! 'nainte, ura !
Dar mulţi rămân fără de glas.
Le 'nchide moartea gura !
Reduta 'n noi repede-un foc
Cât nu-l încape gândul.
Un şir întreg s'abate 'n loc,
Dar altul îi ià rândul.

Burcel în şanţ moare zdrobind
O tidvă păgânească.
Şoimu 'n redan cade răcnind :
„Moldova să trăiască !"
Doi fraţi Călini, ciuntiţi de vii,
Se zvârcolesc în sângė,
Nici unul însă, dragi copii,
Nici unul nu se plânge.

Atunci viteazul căpitan,
Cu-o largă brazdă 'n frunte,
Strigà voios : „Cine-i Curcan,
„Să fie Şoim de munte !"
Cu steagu 'n mâni, el sprintenel
Apuc'o scară 'naltă,
Eu cu sergentul după el
Sărim dela olaltă.

Prin foc, prin spăngi, prin glonţi, prin fum,
Prin mii de baionete,
Urcăm, luptăm... iată-ne-acum
Sus, sus, la parapete.
Allah ! Allah ! Turcii răcnesc,
Sărind pe noi o sută.

Noi punem steagul românesc
Pe crâncena redută.

Ura ! măreţ, se 'nalţă 'n vânt
Stindardul României !
Noi însă zăcem la pământ,
Căzuţi pradă urgiei !
Sergentul moare şuerând
Pe Turci în risipire,
Iar Căpitanul admirând
Stindardu 'n fâlfâire !

Şi eu, când ochii am închis,
Când mi-am luat osânda :
„Ah ! pot să mor de-acum am zis,
„A noastră e izbânda !"
Apoi când iarăş m'am trezit
Din noaptea cea amară,
Colea pe răni eu am găsit
Virtutea Militară !...

Ah ! dare-ar Domnul să-mi îndrept
Această mână ruptă,
Să-mi vindec rănile din piept,
Iar să mă 'ntorc la luptă,

Căci nu-i mai scump nimica azi
Pe lumea pământească,
De cât un nume de viteaz
Şi moartea vitejească!

Mirceşti, August 1877.

III.

SERGENTUL

Pe drumul de costişe ce duce la Vaslui,
Venià un om cu jale, zicând în gândul lui :
„Mai lungă-mi pare calea acum la 'ntors acasă.
„Aşi vrea să sbor, şi rana din pulpă nu mă lasă !
Şi bietul om slab, palid, având sumanul rupt
Şi o cămaşe ruptă bucăţi pe dedesubt,
Păşià trăgând piciorul încet, dar pe-a lui faţă
Zburà ca o lumină de glorie măreaţă.
Şi 'n ochii lui de vultur adânci, vioi şi mari
Treceau lucioase umbre de eroi legendari.
Opinca-i erà spartă, căciula desfundată,
Dar fruntea lui de raze păreà încoronată.
Calică-i erà haina, dar străluciau pe ea
Şi crucea Sfântul Gheorghe şi-a României Stea.

Românul venià singur pe drumul plin de soare,
Când iată că aude fanfare sunătoare
Şi vede, nu departe, în faţa lui venind
Un corp de oaste mândră în aur strălucind.
Erau trei batalioane de gardă 'mpărătească,
Mergând voios la Plevna cu dor s'o cucerească.
In frunte-i Colonelul, semeţ, pe calu-i pag,
La bravii săi tovarăşi privià ades cu drag,
Şi inima în pieptu-i bătea cu foc, deşteaptă,
Căci el visà, privindu-i, la lupta ce-i aşteaptă.
Deodat' el dă cu ochii de sarbedul Român,
Ce stase 'n loc, la umbră, sub un stejar bătrân.
Şi mult se minunează şi nici că-i vine a crede,
Când crucea Sfântul Gheorghe pe sânul lui o vede.
Ş'opreşte regimentul, iar bravul Colonel
Se 'nchină la drumeţul, s'apropie de el
Şi-i zice cu blândeţe :—„De unde vii, străine?"
—„Vin tocmai dela Plevna". —„Cum e acolo?" —„Bine".
—„Dar aste decoraţii, cum, cine ţi le-a dat?"
—Chiar Domnitorul nostru şi-al vostru Impărat".
—„Dar pentru care fapte?" — Ştiu eu?... Ci-că drept plată
„Că am luat eu steagul redutei... şi pe dată

„Cu el, străpunşi de glonţuri, ne-am prăbuşit
în şanţ''.
—„Dar ce rang ai, voinice?"—„Am rang...
de Dorobanţ !"
Atuncea Colonelul dând mâna cu sergentul,
Se 'ntoarse, dă un ordin... Pe loc tot regimentul
Se 'nşiră, poartă arma, salută cu onor
Românul care pleacă trăgând al lui picior.

Mirceşti, Decemvrie 1877.

IV.

PĂSTORII ŞI PLUGARII

I.

Priviţi pe cele dealuri înnalte, înverzite,
Pe-acele largi poene cu flori acoperite,
Priviţi, străini de lume, păstorii cei Români,
Aproape de-a lor turme păzite de-ai lor câni,
Trăind o viaţă lină în tainica natură,
Cu buciumul în mână, cu fluerul la gură.
Cereasca limpezime, precum într'un izvor,
Alin se oglindeşte în sufletele lor...
Voi toţi, cari de dânşii aţi râs fără mustrare,
Jos capul, o! nemernici loviţi de admirare.
Un paloş de izbândă există 'n orice fer,
In tot păstorul astăzi exist'un scutier!

II

Priviţi pe cea câmpie frumoasă, roditoare,
Plugarii, muncitorii, lucrând în foc de soare.
Pe faţa lor cea blândă, pe ochii lor cei vii,
Adie boarea dulce din verzile câmpii.
Sub mâna lor e sapa, hârleţul, coasa, plugul,
Alăturea cu dânşii stau boii purtând jugul.
Şi tot ce-i înconjoară, deal, luncă, şes, izvor,
E pacinic ca blândeţea din sufletele lor.

Voi toţi, cari de dânşii aţi râs fără căinţă,
Jos fruntea, o! nemernici căzuţi în umilinţă.
O spad'a răzbunării există 'n orice lanţ,
In tot Românul astăzi exist'un Dorobanţ!

Mirceşti, Noemvrie 1877.

V.

FRAŢII JDERI

I.

E ger, e întuneric! Nori negri duşi de vânt
Se târîe pe şesuri, se lasă pe pământ,
Ca aripi urieşe de pasări nevăzute
Ce curăţă de sânge văi, şanţuri şi redute.

E vânt cu ploaie rece şi noapte cu fiori,
Căci umbra e ţesută de fulgeri trăsnitori.
Nu-s însă focuri 'nnalte de-a cerului furtună,
Dar fulger mii de tunuri ce'n zare crunt detună.

L'a lor lumină roşie în clipă se ivesc
Mari tabere de oameni armaţi ce se pândesc.
Şi'n crâncene redute, şi'n dos de parapete
Văpăi de ochi sălbateci, luciri de baionete.

Românii uzi la piele, flămânzi, lipsiţi de foc,
In şanţul lor, sub arme, stau gloată la un loc,
De moarte şi nevoie râzând cu nepăsare...
Voinici ei sunt la luptă, voinici şi la răbdare !

—,,Măi oameni!'' zice unul, un şoim dela Bicaz,
,,De mult ne spală cerul cu ploaie pe obraz !
,,Mâni, când s'o face ziuă, Jder Neagu, fără veste,
,,Frumos o să ne-apară cât Albul din poveste''.

—,,Urât, frumos, alb, negru, eu nu ştiu ; dar ce ştiu,
,,Ştiu că halal de Turcul ce-oiu întâlnì de viu''.
—,,Şi ce-ai să faci, măi Neagu ?'' — ,,Să-l hăituiesc, fârtate,
,,Pân'mi s'a uscà bine cămaşa depe spate''.

Toţi râd... dar ce retează de-odată râsul lor?
O bombă, vine-o bombă, al morţii meteor.
Toţi văd moartea cu ochii !... un vaet : ,,Ah mor !...'' — ,,Cine,
,,Cine-i ucis ?'' — ,,Eu, Neagu... mă duc... vă las cu bine.''
,,Sărmanul !'' zic Românii, grăindu-l trist de-a-rândul,

„Nici c'a avut el parte să-şi împlinească gândul.
„Mult au să-l bocească neveste şi copile!"
—„He!... Dumnezeu să-l ierte!... ce vreţi?..
N'a avut zile."

— „Dar unde-i Jder mezinul?" — „De pază
colo'n şanţ,
„Unde-a perit aseară un zmeu de dorobanţ."
—„Să-i spunem, să nu-i spunem, că i-a murit
frăţiorul?"
— „Ba să tăcem mai bine, să nu-l ucigă dorul".

II.

In capătul din dreapta al şanţului, în tină,
Stă singur la o parte un om care suspină,
Căci are-o presimţire ce-i tot meneşte-a rău
Şi-i duce, duce gândul mâhnit la frate-său.

El e ostaş de frunte, Jder Nistor, vânătorul,
Ce intră 'n Turci năprasnic cum intră 'n câ
rd
omorul,
Şi-i place pe câmp neted cu durda să vâneze
Cumpliţii Başi-Buzucii şi fiarele Cerkeze.

De-aseară'n sentinelă Jder şade tot la pândă,
Gândind la biata-i mamă cu inima plăpândă,
Visând l'a lui mireasă cu sufletul duios,
Privind la Turci în faţă cu ochiul scânteios.

Dar vântul sufl'a iarnă, dar ploaia cade'n unde,
Prin haine pân' la oase îngheţul îl pătrunde,
Şi 'ncet el simte somnul că vine pe furiş,
De 'ntinde peste ochi-i un văl paingeniş.

Jder luptă, umblă, cântă, nevrând ca să se culce,
Dar somnu-i varsă'n creieri beţia lui cea dulce,
Şi el, pe nesimţite, învins, întunecat,
Se reazemă de puşcă ş'adoarme clătinat.

De-odată i se pare că vede pe-a lui mamă
Ce vine, îl atinge la ochi cu-a ei năframă
Şi-i zice : „Te trezeşte, copile, dragul meu !
„Vin duşmanii ! te-ajunge prin somn păcatul greu !"

Tresare vânătorul !... Doi spectrii se arată,
Nălţându-se prin umbră cu arma ridicată !...
„Ho ! fiară, ho !" el strigă, şi'n clipă viu, deştept,
Pe duşmani îi străpunge cu baioneta 'n piept.

Din doi unul c'un gemet oftează, cade, moare,
Iar altul cu durerea luptându-se'n picioare,
Se'ncruntă, se repede ca lupul crunt la Jder
Şi-i face-o brazdă largă la braţ cu-al său hanger.

Apoi se prăbuşeşte alăturea cu mortul.
Jder zice-atunci, mustrându-l: „De ce ţi-ai lăsat cortul?
„Şi ce cătaşi, păgâne, aice'n şanţul meu?
„Ţi-a fost urît de vieaţă? Amar de capul tău!"

Şi aprig, cu mânie, ridică stratu 'n aer
Să sfarme pieptul duşman ce scoate-un jalnic vaer,
Dar când să deà: „Stăi, frate!" îi zice-un glas iubit.
„Nu-i drept să dai lovire vrăjmaşului rănit!"

Jder stă, aruncă arma, s'apropie 'n tăcere
De Turc, îi leagă rana, alin'a lui durere;
Apoi, când vine ziua, pe Turcul leşinat
Il poartă'n ambulanţă, zicând: „Poftim vânat"

VI.

CĂPITANUL ROMANO

Se dase trei asalturi redutei neînvinse,
Tustrele îndrăsneţe şi crunte, dar respinse.
Şi câmpu 'ntreg de sânge acoperit erà,
Şi, cuib grozav de moarte, reduta fulgerà.
In şanţuri trupuri multe, grămadă răsturnate,
Şi altele străpunse pe dâmburi agăţate,
Formau un crud spectacol ce lumei arătà,
Cum ştie Pedestraşul în foc a se luptà.

Romano Căpitanul de trei ori cu ai săi,
De trei ori ajunsese la şanţuri cel întâi,
Ş'acum retras, de-o parte, strângea coloana-i
ruptă,
Cu ea să se arunce de-a patra oară'n luptă.
De-odată... cine-ar crede !... un aspru colonel,
Eşind de nu ştiu unde, păşeşte drept la el
Şi-i zice : „Căpitane, nu-mi place-a ta purtare,
„Stai tot în urmă !"

—„Cine?...” răcnesc în tulburare
Ostaşii lui Romano, arşi, rumeni pe obraz,
„El! Căpitanul nostru!... din toţi cel mai viteaz”!
—„Tăcere copii!” strigă Romano la mulţime,
Apoi spre Colonelul c'un aer de mărime
Se 'ntoarce, îl măsoară c'un ochiu plin de dispreţ
Şi-i zice: „Colonele, de eşti şi îndrăzneţ,
„Pre cât nedrept şi aspru, te 'ndemn să vii
cu mine —
„Să vezi de ştiu la moarte să merg cum se
cuvine...
„Copii!... Zor înainte l'al patrulea asalt”.
—Ura!... răspund ostaşii... iar el pe calu-i 'nalt
Porneşte înainte, deprins a merge 'n frunte,
Şi sboară... dar un glonte, un sol al morţii crunte,
Ii vine drept în cale şi i se-opreşte 'n piept.

Atuncea Căpitanul, pe cal stând încă drept,
Răcneşte: „Colonele!.. departe eşti.. răspunde:
„Cine-i în cap şi 'n coadă?... Eu unde?... şi
tu unde?...”
Apoi, zdrobit, el cade şi moare lin, zâmbind,
Căci vede în redută voinicii lui sărind.

VII.

HORA DE LA PLEVNA

Colo 'n Plevna şi 'n redute
Stau păgânii mii şi sute,
Stau la pândă tupilaţi
Ca zăvozii cei turbaţi.
    Las' să şează mari şi mici...
    Trageţi hora, măi voinici!

Sus, în tabăra turcească,
Dat-a tusea măgărească.
Răpciugoşii crunt tuşesc,
Cu ghiulele 'n noi stropesc.
    Las' să crăpe mici şi mari...
    Trageţi hora, măi tunari!

Jos în vale, pe câmpie,
Baş-Buzuci de căsăpie
Şi Crekeji mereu cumpliţi
Rup cu dinţii din răniţi.
Las' să rupă... rupe-i-aşi!
Trageţi hora, Călăraşi!

Ziua, noaptea gloanţe plouă,
Tot pământu-i plin de rouă.
Nu e rouă din senin,
Ci e sânge de creştin.
Las' să ploae ca din nori.
Trageţi hora, Roşiori!

Iacă mă!... din parapete
Vine-o scroafă ca să fete,
Opt codaci ş'un codăcel,
Toţi cu râtul de oţel.
Las' să fete mii de mii...
Trageţi hora, măi copii!

Ne-a veni şi nouă-odată
Zi de plată şi răsplată,

Să-l aducem la aman
Pe Gaziul de Osman.
Vie !... ura !... la Balcani !
Trageţi hora, măi Curcani !

Cât e negru, cât e soare,
Moartea şade pânditoare,
Şi prin şanţuri şi prin râpi,
Şi tot bate din aripi.
Las' să bată până mâni...
Trageţi hora, măi Români !

VIII.

HORA DE LA GRIVIŢA

Fata lui Gazi-Osman,
Griviţa poart' un colan,
Un colan tot de oţel...
Joacă fulgerii pe el.
    Alelei! de l-aşi luà,
    Inapoi nu l-aşi mai dà!

Mândra 'n cale mi-a ieşit,
Doru' 'n mine-a răsărit,
Şi de-o lună pân'acum,
Răsădit mă ţine 'n drum.
    Fa, colanul ţi-oiu luà,
    Şi 'napoi nu l-oiu mai dà.

Puică scumpă de viteaz,
Nu m'aduce la necaz,
Că 'ntr'o zi m'oiu da prin foc
Şi te-oiu prinde de mijloc,
Iar colanul ţi-oiu luà,
Şi 'napoi nu l-oiu mai dà !

Tu eşti viţă de păgân,
Eu sunt viţă de Român !
Bună eşti de sărutat,
Dar şi eu bun de luptat !
Eu colanul ţi-oiu luà,
Inapoi nu l-oiu mai dà !

Fa, deschide-mi sânul tău,
Cât îs blând la graiul meu,
Nu mă face să te-aştept
Şi să dau cu tine piept.
Piept cu tine de voi da,
Zău, colanul ţi-oiu luà...

. . . .
. . . .

Tot aşà mări-am grăit !
Intr'o zi m'am repezit,
Ş'am pus mâna pe colan
Şi pe fata lui Osman.
Alelei ! Griviţă, fa,
Inapoi nu te-oiu mai dà !

IX.

MARŞUL CĂLĂRAŞILOR

Român verde ca stejarul,
Râd de duşmani şi de moarte!
Să-mi trăiască armăsarul
Şi prin glonţi să mă tot poarte!
Sai, voinice, şi nechează,
Ager, falnic, ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

Cât mi-a stà mâna voinică
Pe-a mea pală ostăşească,
N'aibă grije de nimică
Ţara mea cea Românească!
Sai, voinice, şi nechează,
Ager, falnic, ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pală,
Cu-al meu şoim albit de spume,
In duşmani vom dà năvală,
De s'o duce vestea 'n lume!
Sai, voinice, şi nechează,
Ager, falnic, ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeu!

X.

ODĂ OSTAŞILOR ROMÂNI

Juni ostaşi ai ţerii mele, însemnaţi cu stea în
frunte !
Dragii mei vultani de càmpuri, dragii mei şoi-
mani de munte !
Am cântat în tinereţe strămoşeasca vitejie,
Vitejie fără seamăn pe-acel timp de grea urgie,
Ce la vechiul nostru nume a adaus un renume,
Dus pe Dunărea în Mare şi din Mare dus în
lume.

Vin acum, la rândul vostru, să v'aduc o în-
chinare,
Vin cu inima crescută şi cu sufletul mai tare,

Ca eroi de mari legende, vin să vă privesc în
faţă,
Voi, nepăsători de moarte, dispreţuitori de
vieaţă,
Ce-aţi probat cu-avântul vostru lumei pusă
în mirare,
Că din vultur vultur naşte, din stejar stejar
răsare !

Dela Domn pân' la opincă, duşi de-o soartă
norocoasă,
V'aţi legat în logodire cu izbânda glorioasă
Ş'aţi făcut ca să pricepem a trecutului mărime,
Măsurându-vă de-o seamă cu-a strămoşilor
nălţime,
Ş'arătând, precum prin nouri mândrul soare
se arată,
Cine-am fost odonioară, cine iar vom fi odată ! !

Să trăiţi, feciori de oaste ! Domnul sfânt să
vă ajute
A străbate triumfalnic în cetăţi şi în redute,

Ca la Rahova cu tunul, ca la Griviţa cu zborul,
Ca la Plevna unde astăzi cei întâi aţi pus piciorul,
Infruntând pe-Osman-Gaziul, şi prin fapt de bărbăţie!
Ridicând.o ţară mică peste-o mare 'mpărăţie!

O, viteji de viţă veche! Auziţi în depărtare
Acel vuet fără nume ce răsună ca o mare?
Sunt bătăile de inimi ale 'ntregului neam al nostru,
Ce adună zi şi noapte dorul lui cu dorul vostru,
Sunt vărsările de lacrimi pentru-acel care se stinge,
Sunt urările voioase pentru-acel care învinge!

O! Români, în faţa voastră, colo 'n tainica cea zare,
Vedeţi voi o rază vie, care 'ncet, încet răsare,
Străbătând prin umbra deasă de lungi secoli adunată?
E voiosul fapt de ziua mult dorită, mult visată,
E lumina re'nvierii, e luceafărul sperării,
E triumful luptii voastre, soarele neatârnării!

D agii mei ! Din focul luptei oţeliţi când v'eţi
întoarce
La cămin, unde Romănca aşteptând, suspină,
toarce,
Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă şi părinte,
Ca la Domni, cu pâni şi sare, vor ieşì vouă 'na-
inte,
Căci din voi fieştecare poart'n frunte o cunună, —
Şi de gloria de astăzi şi de gloria străbună !

Pas dar, pas tot înainte ! Timpul vechiu din
nou zoreşte !
Viitorul României dat-a mugur ce 'ncolţeşte !
O, copii ! de voi sunt mândru, simt acea mân-
drie mare,
Care creşte cu mărirea unui neam în deşteptare.
Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să
mor ferice !
Astăzi lumea ne cunoaşte : *Român* zice, *Viteaz*
zice.

Mirceşti, 28 Noemvrie 1877.

XI.

EPISTOLĂ GENERALULUI FLORESCU

Amice, vrei să afli ce fac şi cum trăiesc
In cuibul singuratec în care mă găsesc,
Departe de-ale lumii petreceri variate,
Cu intrigi de tot soiul amar înveninate?
Mă'ntrebi, cum nu iau parte la lupte zgomotoase
Politice numite... dar nepoliticoase?

Cum eu, odinioară de lume iubitor,
Eu pasăre pribeagă, eu vecinic călător,
Mi-am strâns acuma aripa de cale ostenită,
Şi stau în nemişcare ca apa'n loc oprită?
Aceasta-i o enigmă ce vrei ca s'o explic?
Prea bine!.. *Cer cuvântul*, dup'obicei, şi zic:

„Ce fac?" —Pe scena lumii privesc cum se li-
peşte
Invidia duşmană de tot ce străluceşte,
Şi-l roade ca un vierme ascuns sub un stejar,
Cercând ca să-l răstoarne cu-al său venin amar.

„Cum vieţuiesc?" —Ca omul ce fapte mari vi-
sează
Şi scumpe suvenire de prin trecut vânează,
Ca să-şi mângâie mintea de proasta comedie,
Ce-o joacă interesul şi trista mişelie.

Iubiam odată lupta... dar lupta cea leală
Pentr'o idee mare, frumoasă, triumfală,
In care luptătorii cu inima 'ndrăzneaţă,
Prin arme fără pată se atacau în faţă,
Numind orice lovire piezişă : *felonie,*
Şi oarba clevetire : *băloasa infamie* !

Acum, în loc de arme, curate, lucitoare,
Eu văd că se preferă hulirea mânjitoare.
Oricine stă 'n arenă de tină are parte...
Eu, nedeprins cu tina, mă ţin de ea departe,

Ş'aştept să văd sub trăznet hidoasa pocitură,
Care-a sădit în ţară invidie şi ură.
Pe când eram noi tineri, Florescule, amice,
Pe când orice sperare murea, născând, aice,
Avut-am un vis mare, o nobilă dorinţă,
De-a scoate România din trista-i umilinţă,
Prin jertfe, prin virtute, prin strânsa înfrăţire...
Toţi într'un gând, cu toţii uniţi într'o simţire,
In batalionul sacru voioşi ne luam rândul,
Şi fiecare 'n parte-i c'un dor îşi hrănià gândul,
Eu să deştept prin cânturi mărirea strămo-
şească,
Tu, să reînvii pe lume armata-i vitejească.
— Dor tainic, vis feeric, sublimă nebunie,
Avânt semeţ şi falnic de falnică junie!

Atunci al nostru suflet prin nori luându-şi
zborul,
Cu aripa-i uşoară lovià chiar viitorul,
Şi orice stavili 'nalte, fantasme 'ngrozitoare,
Piereau în ochii noştri ca negurile 'n soare.

Şi iată că prin muncă şi ani de stăruinţă
A dat şi flori şi roadă puternica-ţi credinţă.

Din sânul ţării noastre o mândră oaste-apare,
Menită ca să 'ntreacă a lumii aşteptare,
Prin fapte glorioase din timpuri de-altă-dată...
Ea zboară 'n foc şi iese cu fruntea 'ncoronată.

O! ce mândrie mare simţit-ai tu ca mine!...
Dar ce amărăciune s'a revărsat în tine,
Văzând feciorii noştri păşind măreţ 'nainte,
Şi tu.. uitat de-o parte, tu bunul lor părinte?

Noi toţi, din depărtare, pe-al morţii câmp de
pradă,
Cătam a zări 'n soare lucind bătrâna-ţi spadă.
Ş'a noastră ostăşime, în foc iuţindu-şi pasul,
Dorea, cerea, prin tunuri ca să-ţi audă glasul,
Căci astă vie jună, eroică armată,
Sub Cuza şi sub Carol prin tine-a fost creată.
Şi ţie cu dreptate se cuvenià onorul
Fruntaş de-a fi în luptă, tu organizatorul!,

Şi însă tu, victimă de-o oarbă prigonire,
Ai fost ca un netrebnic lăsat în părăsire!

Netrebnic, tu netrebnic !... De când, o !
Doamne, 'n lume
Lumina zilii poartă al nopţii negru nume?
De când netrebnic este acel ce cu iubire
Consacră o vieaţă 'ntreagă l'a patriei mărire.

De când netrebnic omul cu inimă măreaţă,
Ce-n lupta pentru ţară oferă braţ şi viaţă?
De când netrebnic şeful ce ori cum bate vântul,
Işi apără stindardul şi-şi ţine jurământul?

Amice, fii în pace, alin' a ta durere...
In tot oşteanul astăzi tu vezi o mângâiere,
Căci astăzi tot Românul cunoaşte, simte'n sine,
Că arma strămoşească s'a ascuţit prin tine...
Şi când priveşti stindardul cu ochi plin de
uimire,
Stindardul viu tresare cu-o mândră fâlfâire !...

Mirceşti, 4 Ianuarie 1876.

XII

EROII DE LA PLEVNA

I

Pe drumuri, prin orașe, prin sate, prin zăpadă,
Se văd, sau singuratici trecând sau în grămadă,
Sărmani în haine sparte, prin care întră gerul
Şi'n măduvă pătrunde mai crâncen decât fierul,
Goi, sarbezi, rupţi de foame şi osiţi de trude,
Trişti, tremurând de friguri, sub frigul iernei
crude,
Şi întinzând la oameni o mână tremurândă...
Ce-i astă sărăcime și goală şi flămândă?

Eroii dela Plevna!. Iată-i! Ah! Cine ar crede?
Le plânge chiar de milă tot omu' care-i vede.

Şi eu, plâng de ruşine... în ţara ospeţiei
Să văd cerând pomană vitejii României !
Aceste braţe, cari împins-au cu putere
Pe Ţară la 'nălţime, pe duşman la cădere,
Sunt goale !... Aste picioare, ce urme glorioase
Lăsat-au pe tărâmul reduţelor fioroase,
Sunt goale, degerate !..Aceste frunţi, ce-s demne
Să poarte ale mărirei strălucitoare semne,
Sunt goale, o ! ruşine !..Sunt goale, o ! cruzime !
Eu cat eroi în juru-mi şi văd numai victime !...

Ce crimă le atrage pe cap aşa osândă ?
Ce crimă ?...Lupta mare pe câmpul de izbândă.
Ce crimă ?.. Eroizmul, sublima devotare
Pentru-apărarea ţerei ş'a ei neatârnare !..

II

Alăturea cu dânşii se vede-o altă tu mă
Sub Crivăţul năpraznic ce inima le curmă.
Turme de robi, goi, vineţi, de boale gârboviţi,
La trista exilare de soartă osândiţi,
Ei merg tâmpiţi sub biciul restriştei nemiloase,
Pătrunşi de ghiaţa iernei şi-amorţei pân'la oase.

Şi astfel suferinţa mult oarbă şi nedreaptă
Au pus copiii noştri cu ei pe-aceeaş treaptă,
Cât nu poţi a distinge din toţi suferitorii
Nici cari sunt învinşi, nici cari 'nvingătorii.
Ei bine în astă ţară, ce suntem noi? şi cine
A îndrăznit s'arunce în noi cu-aşa ruşine,
Ca să vedem Mărirea căzută 'n în osire
Şi Eroizmul sacru plătit cu umilire?

Cum? dup'atâţia secoli de oarbă 'ntunecime,
Ostaşii României cu suflete sublime
Aprins-au luminosul al re'nvierii soare,
Ca el să ni-i arate în stremţe uimitoare?
Cum? Domnul şi oşteanul,cum?Ţara şi ţăranul
Infruntă greul, moartea, pun în genunchi duşmanul,
Ca'n ziua re'nturnării, armata 'nvingătoare
Să par'o pată neagră pe a ţerii sărbătoare?

Ah! dacă sunt nemernici, ce văd cu nepăsare
Romăna demnitate lovită-aşà de tare,
Eu n'oiu comite crima de a zice prin tăcere:
„Dispreţ pentru bravură, dispreţ pentru durere".

Eu ce-am cântat eroii, eu care niciodată
Pe fruntea României n'am suferit o pată,
Nu pot, când văd eroul că mâna şi-o întinde,
Să stăpânesc revolta ce'n sufletu-mi s'aprinde,
Nu pot să stau în pace, când văd cu oţătire
Batjocura infamă pe biata omenire!

III

O! ţara mea, o mumă de noi şi mari străbuni!
Tu ce-ai respins vitează atâtea mari furtuni!
Ce soartă ne 'mpăcată urzeşte pentru tine
Ruşinea 'n loc de falǎ şi rău 'n loc de bine,
Ce mână făr'-de-lege, ce braţ cumplit de fer
Loveşte a ta frunte, când ea se'nalţă'n cer?
Ce geniu orb de ură în ghiarele-i te frânge
Ş'intinde pe-al tău soare un doliu roş de sânge!

Cerutu-ţi-au copiii în zile de urgie?
I-ai dat cu abnegare, i-ai dat chiar cu mândrie;
I-ai dat vioi şi tineri, voinici cu flori în faţă,
Plini de curaj cu toţii, cu toţii plin de vieaţă.
Şi-ai zis: „Vă duceţi, mergeţi cu-avânt de bucurie,
„La moarte chiar, când moartea e sacră datorie

„Şi când mi veţi întoarce, să-mi reveniţi ferice,
„Toţi înstelaţi pe frunte cu mândre cicatrice,
„Mai juni, mai tari, mai veseli, mai falnici,
mai vioi..
„Să mi să prindă ochiul pe dragii mei eroi !"

S'au dus feciorii oastei pe calea strămoşească,
S'au prins cu moartea cruntă la luptă voini-
cească,
Şi au eşit din luptă viteji, învingători,
Scăldaţi în al lor sânge, puternicii feciori !...

Ei bine ! oameni vitregi cu inimile sterpe,
Legaţi de cârma ţerii cu 'ncolăciri de şerpe,
Voi, care-aţi stat departe de foc şi de dureri,
Cum aţi re'ntors copiii la sânul bietei ţeri ?

Priviţi-i !.Goi şi sarbezi, ca robi trăiţi în lanţuri,
Trişti, fărâmaţi sărmanii ! de ger pe câmp,
prin şanţuri,
Ologi, ciuntiţi, o ! Doamne, reduşi la nimicie,
Prin chinuri plăsmuite de-a voastră mişelie !
Priviţi-i, şi prin dânşii priviţi în depărtare
Funebra hecatombă lăsată 'n lepădare,
Alăturea cu Plevna, pe câmpul de bătae.

IV

Acolo 'n miezul nopţei a lupilor potae,
Când vine să dezgroape morţii,urlând a moarte,
Mulţimea degerată şi pradă crudei soarte
Se scoală, se adună, lăsând a ei morminte,
Armată de scheleturi, şirag de oseminte,
Prin care vântul iernei pătrunde şuerând,
Ea se aşează 'n rânduri, se mişcă tremurând,
Pe Griviţa se urcă şi stă ca să râvnească
Pe-acei ce-au avut parte de moarte vitejească.

Apoi de-odată, crâncen, cu braţele uscate,
Ea face-un gest, un singur, dar cel mai crunt din toate,
Căci vă denunţă lumei cu gestul ei suprem !...

Amar de cine-atrage al morţilor blestem !

Mirceşti, Fevruarie 1878.

XIII.

DAMELE ROMÂNE

(Urmare la poesia : *Eroii dela Plevna*)

. . . .

Dar să ne'ntoarcem ochii spre-a cerului lumină,
L'augusta caritate ce mângâe şi-alină,
Strângând nenorociţii sub aripa-i cerească,
Vărsând un dulce balsam pe rana omenească,
Şi prin a ei veghere şi prin a ei zâmbire,
Făcând ca să disparä cumplita suferire.

O ! voi ale-omenirei dezmierdătoare stele !
Voi, floarea şi cununa şi fala ţerei mele !
Tu, Doamnă'ncoronată de-a Binelui splendoare,
Ce mângâi cu-a ta mână ostaşul care moare,

Voi nobile Romånce cu suflete 'ngereşti,
Voi ce-aţi mărit prestigiul nobleţei româneşti,
Onor, respect, credinţă şi adorare vouă !

Pe inimile noastre se las'o dulce rouă,
Când vă privim în haine de sfântă Caritate,
Spălând al luptei sânge cu mâni aristocrate
Şi luminând poporul prin legea Provedinţei :
Că nu există ranguri în faţa suferinţei.

O ! cât va trăi ţara, ea-şi va aduce-aminte
De-a voastră abnegare, de-a voastre fapte sfinte.
Şi cei răniţi vor spune cu drag jos în popor,
Cum aţi veghiat, blânzi îngeri, la căpătâiul lor.
Vor spune, şi cu dânşii, uimit, voiu spune eu,
Cum din al ţerii suflet aţi şters amarul greu,
Probând, că de sunt oameni ce lesne-au dat uitării
Eroii dela Plevna, martirii ai nepăsării,
Voi, inimi simţitoare, aveţi spre mângâiere
Respect pentru bravură, respect pentru durere !
. . . .

Mirceşti, Fevruarie 1878.

XIV.

PLOCONUL LUI PENEŞ

Peneş stă pe câmp de pază.
Noaptea-i neagră'n jurul său.
El ţinteşte ochi să vază,
Ochii duşmanului rău.
Dar nimic nu luce'n zare,
Zarea-i oarbă, ceru-i orb.
Prin cumplita'ntunecare,
Trece-o boambă şi un corb.

Peneş stă şi se gândeşte
La căminul strămoşesc,
La iubita ce-l iubeşte,
La părinţii ce-l jălesc.

Apoi şterge cu oftare
Două lacrimi într'ascuns,
Şi iar cade'n cugetare,
De un tainic dor pătruns.

Peneş cugetă şi zice :
„Ce minune de odor,
„Să duc ţării când d'aice
„M'oiu întoarce 'nvingător?
„Să-i adun comori străine?
„Robi în cârduri să-i adun?
„Ba mai bine, zeu, mai bine,
„Drept plocon să-i duc un tun?..."

Peneş, om de omenie,
Sare'n Plevna dintr'un zbor,
Şi apucă'n bărbăţie
Tunul cel mai tunător.
Ţerii lui apoi cu fală
Dându-l, zice : „Fă din el
„O coroană chiar regală,
„O coroană de oţel!
„Şi cu dânsa 'nlăureşte

„Domnul nostru norocos,
„Ce ne-au dus, dus vitejeşte
„La războiul glorios.
„El „Virtutea militară"
„Ici, la pept, mi-a aninat.
„Eu îi dau, re'ntors în ţară,
„O coroană ş'un regat".

10 Maiu 1861.

XV

PRIMELE OBUZURI

Sub cer senin, albastru, lin Dunărea la vale
Coboară maestoasă, lăţind undele sale.

Pe câmpi cu iarbă coaptă, prin rediuri de stejar,
Pe insule ce'n apă încet scăzând dispar,

Şi'n cursu-i odihneşte de-a stânga Calafatul,
De-a dreapta sa Vidinul, în veci ne'nstreinatul,

Cetate 'ncă fecioară sub paza de păgâni,
Ce pare că aşteaptă năvală de Români.

Lin Dunărea se scurge spre marea, fără valuri,
Dar iată se 'ncreţeşte, căci a zărit pe maluri

De-o parte-un leu, de alta un tigru sângerat,
Ce se pândesc cu ochiul aprins şi tulburat.

De-odată Carol Domnul, urcat pe-o baterie,
Vidinului din faţă s'arată cu mândrie.

Şi face-un semn. Tunarii dau foc... Un sol de fer
Din tun porneşte, zboară, se 'nalţă întâiu pe cer,

Şi cade-apoi în sânul cetăţii, ce tresare,
Vestindu-i România şi-a ei neatârnare!

Vidinul se trezeşte din învechitu-i somn,
El vrea să nimicească şi ţară şi-al ei Domn.

Incarc-un tun gigantic, spre Carol ţinta drege,
Dar prima-i detunare îl proclamează Rege!

Iar Domnul, zâmbind vesel, în ochii tuturor,
Salută cu-a lui spadă obuzul trecător

Şi zice : „Mult îmi place această armonie !
„Strigaţi, copii : trăiască, iubita Românie !"

Un ura ! clocoteşte pe râul deşteptat
Şi el cu drag încinge un nou, viteaz Regat !

Castel Peleş, Octomvrie 1886.

XVI

ROMÂNCA DE LA GRIVIŢA

Un şanţ se 'naintează spre groaznica redută.
In el, din zori, Românii primesc ghiulele mii.
Ş-aşa plouă cu glonţuri, cât ei rămaşi o sută,
Se 'ntreabă între dânşii de-s încă printre vii.

Alături o Româncă, expusă 'n nepăsare
La tot ce duce moarte cu zvon nepomenit,
Găteşte-o mămăligă fierbinte de gustare,
Intr'un ciaun de schijă, sub dâmbul prăbuşit.

O 'ntreabă Căpitanul: „Leliţă, nu ţi-e teamă
„De bombe, de şrapnele ce zboară'n jurul tău?'
Răspunde Româncuţa: „Nici nu le bag în seamă,
„De lucru au şi ele, de lucru am şi eu".

LA TURNU-MAGURELE

SCENĂ IN VERSURI

Reprezintată în ajutorul ostaşilor răniţi

PERSONAGII

Adela, tânără fată,
Horeea, sergent de dorobanţi,
Doctorul.

Teatrul reprezintă o cameră mică şi simplu mobilată.— Uşă în fund, altă uşă in stânga şi o fereastră în dreapta,— In faţa scenei, mai în dreapta, o masă şi un scaun de lemn alb.

SCENA I

ADELA (sfârsind de scris un răvaş, îl subsemnează zicând) :

„Amica ta, Adela... în Turnu-Măgurele..."
Trei pagine tixite !... Ce am mai scris în ele ?

(Ceteşte) :

„Scumpa mea Nataliţă !... ar fi un spectacol „curios pentru tine de a mă vedeà pe mine, o „elegantă, deprinsă a trăì în saloane luxoase, „locuind acum într'o odăiţă goală şi purtând „costumul ambulanţei. Cu toată această „schimbare însă, nu poţi crede, iubita mea, cât „sunt de mulţumită !... Eu, o tânără văduvă, „înconjurată de adoratorii patentaţi din Bu- „cureşti şi din Iaşi şi expusă a auzì în toate „zilele aceleaşi declaraţii monotone de amor, „mă simt astăzi mai demnă de poziţia mea „înaltă în societatea română sub nobila haină „de soră de caritate. In capitalele noastre eram „asurzită de falsele suspine ale comediei lu- „meşti, aici sunt uimită de adevăratele sus- „pine ale suferinţei, şi, pe cât acolo inima mea „era nesimţitoare, pe atât aici ea bate şi creşte „animată de ùn nobil devotament... Am sub „veghierea mea un june căpitan rănit, foarte „interesant... La asediul Plevnei, sărmanul, a „primit un glonţ în braţul drept şi mult ne e „teamă că va fi nevoe de o amputare... Fe- „rească-l Dumnezeu de o aşa nenorocire ! Ser-

„gentul lui, un viteaz din al 13-lea regiment
„de Dorobanţi, bun, simplu, cam original şi
„cu numele de Horcea, plânge ca un copil,
„când se gândeşte că o să rămâie căpitanul
„lui ciunt... Eu însu-mi mă înfior la această
„idee, căci încep a aveà pentru scumpul meu
„rănit o afecţiune de soră... Te văd însă zâm-
„bind şi clătinând din cap, dar te poftesc să
„nu fii nebună şi să nu-ţi închipueşti romanuri
„etc., etc...."

(Uşa din fund se deschide... Adela strânge scrisoarea, o pune sub plic şi scrie adresa pe ea).

A ! se deschide uşa.. sergentul Horcea vine...
Să pun în plic scrisoarea.. .Acum adresa, bine !

SCENA II

ADELA, HORCEA (intră prin fund, se opreşte lângă uşă, face salutul militar şi tuşeşte).

HORCEA

Hmm ?

ADELA (se scoală şi se întoarce spre Horcea).

HORCEA

Doresc sănătate.

ADELA

Ce face căpitanul?

HORCEA

Te'ntreabă, duducuţă, ş'oftează, greu, sărmanul

ADELA

Se simte mai rău astăzi?

HORCEA (tace şi-şi muşcă mustaţa)

ADELA (îngrijită)

Răspunde...

HORCEA

Aşa-mi pare.

ADELA

Cum?

HORCEA

Apoi, cum ș'ar zice, îl arde-un pojar mare...

ADELA

La rană?

HORCEA

Şi sub coastă, colea, la inimioară...
Ştii... inima tânjeşte, când n'are surioară,
Şi zău... să nu te superi... dar eu încep a crede
Că mult mai rău e bolnav când bietul nu te vede.

ADELA

Crezi?

HORCEA

Cred... ades mă'ntreabă pe mine'n aiurire
De eşti, ca în poveste, o zână de iubire...
Un heruvim, un înger.. mai ştiu eu câte-mi
spune?
Eşti înger, duducuţă?

ADELA (zâmbind).

Nu cred.

HORCEA

Mare minune!
Apoi de ce înşiră tot astfel de cuvinte?

ADELA

El... are fierbinţeală şi-i... ameţit de minte.

HORCEA

Oare?... aşa să fie?... Eu unul dam cu gândul
Că poate, fiind tânăr, şi lui i-a venit rândul
Să cază 'n slăbiciune de fire omenească,
Să... cum fac toţi flăcăii din lume... să iubească.

ADELA (repede)

Pe cine?

HORCEA (în parte)

Măi, că iute a întrebat pe cine?
(tare) Pe cine, hm! el ştie... eu ştiu că nu pe mine.

ADELA (cade pe gânduri)

HORCEA (în parte, privind-o)

Na ! a căzut pe gânduri acum şi puiculiţa...
Cu miere, cum se vede, îi atinsei guriţa.

ADELA

Ia spune-mi : fost'a astăzi chirurgu'n ambu-
lanţă ?

HORCEA (posomorîndu-se)

A fost.

ADELA

A văzut rana?... şi are el speranţa,
Că ea se va închide prin simplă vindecare?
Şi n'ar fi trebuinţă de-o crudă operare?

HORCEA

Chirurgul cam pe gânduri eşit-a astă-dată,
Căci i-a părut lui rana mult mai înflăcărată.
L'am întrebat ce crede?.. Nu mi-au răspuns
nimică,
Dar clătină din capu-i... şi, zău, mi-e tare frică,

(înduioşindu-se) Sărmanul Căpitanul, un bujorel în floare,
S'ajungă ciunt, drăguţul !... de-ar şti, să şti că moare !

ADELA (în parte)

Să moară, o ! Doamne sfinte !

HORCEA

A bată-i-ar să-i bată
Chirurgi ! ei nu ştiŭ alta decât să taie'ndată
Şi braţe şi picioare cu arma ascuţită...
Doar braţul nu e creangă şi omul nu-i răchită...
Eu îl cunosc, duducă, pe Căpitan... mai bine
S'ar împăcà cu moartea decât cu-aşa ruşine.

ADELA

Dar, dac'ar fi nevoe numai decât... Ce-ai face,
In locul lui, chiar însuţi ?

HORCEA

Eu ? zeu, mai bine-mi place
Să merg pe ceea lume întreg, cu cap, cu toate,
Decât o vieaţă lungă să fiu un trunchiu cu cioate.

ADELA

O ştiu; aşa-i Românul, nepăsător de vieaţă;
Dar lâng'amărăciune mai este şi dulceaţă;
Dar dacă-i crud de-a perde un braţ, acea durere
Nu poate să găsească pe lume-o mângâere?
Rănitul nostru-i june; din pragul tinereţii
El poate să privească la bunurile vieţii,
Plăceri, considerare, familie, iubire...
La toate are dreptul viteazul să aspire.

HORCEA

O fi, însă stejarul amar se oţereşte,
Când apriga secure de crengi îl despărţeşte.
Şi crede-mă, duducă, Românul e de milă,
Când n'are cu ce strânge la sânu-i o copilă.
Atunci nu-i mai rămâne decât să se sfârşească
Sau... alte două braţe pe lume să găsească...
Hei! când ai vreà, duducă, să-ţi faci cu el
pomană...

ADELA

Eu? cum?

HORCEA

Eşti bună, bună de pus, zău, chiar pe rană,
Ai două braţe... dă-le în dar lui Căpitanul,
Şi astfel, numai astfel, i-ai îndulcì aleanul...
Le dai?.. Aud?... Duducă, ascultă-mă pe mine,
In locul dumitale le-aşi da eu ca mai bine.

ADELA

Dar cum vrei cu-a mea milă să-i cad eu lui
năpaste.

HORCEA

Năpaste! Dee-mi Domnul şi mie tot de aste!
Auzi? Năpaste-o floare frumos îmbobocită...
Dar unde se mai află mai veselă ursită?
Năpaste! (o priveşte cu admirare) Căpitanul şi
eu am fi în stare,
De braţele-amândouă se cerem o scurtare,
De-am şti că ne aşteaptă o astfel de răsplată.

ADELA

Dar bine, Horce dragă, gândeşte înc'odată:
Cuvine-se chiar însă-mi să cerc de a-i propune?

HORCEA

Ba nu, ferească sfântul!.. Eu, de 'nvoeşti,
i-oiu spune,
Că dac'a pierde braţul şi n'a vrea ca să moară,
I-a da braţele sale în schimb o Zânişoară.

ADELA

Şi ar primì?

HORCEA

N'ai grijă... hait, cu nepusă masă;
Ba ş'a juca drăgaica, rănit cum e, prin casă.
Ce vrei? Aşa-i Românul, când strechea îl loveşte,
Când inima dă mugur şi muguru 'nfloreşte.

ADELA (râzând)

Glumeţ eşti.

HORCEA

Glumeţ, însă cum găseşti gluma?

ADELA

Bună.
Dar... ian să schimbăm vorba.

HORCEA

S'o dăm pe-o altă strună?
(In parte) Se vede c'am sclintit'o cu-a mea avocăţie.
De! nu m'a făcut mama mehenchiu în limbuţie.
Păcat!

ADELA

Ştiu că 'mpreună aţi fost răniţi odată;
Iar cum şi când şi unde nu mi-ai spus încă...

HORCEA

Iată
Cum s'a 'ntâmplat, duducă: Trecuse-o săptămână,
De când eram în harţă cu Litfa cea păgână,
Alăturea cu Plevna, în faţă cu-o redută,
Ce 'ntocmai ca ariciul, ghem toată prefăcută,
Părea că e pustie şi ne pofteà aproape,
In şanţurile-i dese de vii să ne îngroape.
Noi tot ţineam privirea, doar om zări duşmanul
Şi tot trăgeam la tunuri doar i-om srticà redanul,
Dar după parapete ascuns el cu urgie,
Pe când noi dam în bobot, trăgeà în carne vie.

Erà iar mai cu seamă, erà'ntr'o pădurice
O baterie care cu noi juca 'n popice.
Şi semănà cu bombe, scurtându-ne de zile.
Cum seamănă Românii cu grâu la Sân-Vasile.
O noapte, Căpitanul vr'o zece inşi ne cheamă
Şi zice : Măi, de moarte vă este sau nu teamă?
— Nu, Domnule ! răspundem. — Nu? — Nici de cum. — Preà bine.
Eu merg la baterie s'o iau... Veniţi cu mine? —
—Venim ! cu toţii răcnit-am şi ne-am pornit pe dată,
Ne-am furişat prin umbră ca vulpea cea şireată
Şi când să dea foc Turcii la tun, pe ne-aşteptate,
Ei se trezesc cu spaima şi cu Românii 'n spate,
Pe loc şi dăm năvală în ei, mânca-i-ar corbii !
Şi ne'ncleştăm la luptă grămadă, chiar ca orbii.
Ce groaznică trânteală ! ce răcnete de ura !
Ce lovituri cu stratul ! ce muşcături cu gura !
Pân'ce din Turci, hapsinii, nu au rămas nici unul,
Pân'ce le-am stricat cuibul, pân'ce le-am luat tunul,
Pe tun pusese mâna el însuşi, Căpitanul,
Luptând cum lupta Zmeul cu Badea-Năsdrăvanul.

Iar când în faptul zilei ne-am cercetat dobânda,
Cu-o rană fiecare îşi măsurà isbânda.
La braţ Căpitănaşul aveà o 'mpuşcătură
Şi eu colea pe frunte, această lovitură.
Dar fie! eram mândri ca leul-paraleul,
Când am adus în lagăr cel tun... ce-i zic: trofeul!

ADELA (entuziastă)

A! bravo, bravo, bravo, Români de vitejie!
(Uimindu-se) Ah! inima mea creşte în veselă mândrie...
Şi simt... simt... ah! (plânge)

HORCEA

Duducă... ce plângi? Da nu mai plânge...
(In parte) Când văd plâns de femee, un nod colea mă strânge.
(Uimit) Tot plângi?

ADELA

Nu e nimică şi nu băga de seamă!
(Dându-i batista ei) Voinice, dela mine, primeşte-astă năframă
Şi-mi spune, cine astfel te-a încrestat în frunte?

HORCEA

Un Turc urît şi negru, 'nalt, ţeapăn cât un
munte.
Vroia să-mi taie capul lovind cu iataganul....

ADELA

Şi cum scăpaşi?

HORCEA

Văzut-ai cum crap'n cinci bostanul,
Când îl izbeşti de-o piatră?... Aşa i-am crăpat
capul,
Când l-am pocnit cu stratul în tidvă pe arapul.
S'a dus pe ceea lume, în raiu să facă jafuri,
Prin munţi de baclavale şi dealuri de pilafuri...
Dar ce stau eu la vorbă şi dârdâiu ca o babă?
La doftorul cel mare alerg cât mai în grabă,
Să vie-aice însuş pe căpitan să-l vadă,
Căci cel hirurg la vorbă nu are de loc nadă.

ADELA

Aleargă şi la poştă să dai astă scrisoare,
Te rog.

HORCEA

Prea bine, adă; mă duc într'o 'ntinsoare.
(Se opreşte la uşa din stânga)
Duducă... (arată spre uşa din fund) El te-aşteaptă..
Fă azi o faptă bună...
Şi cel de sus pe frunte ţi-a pune o cunună...
(Ese prin stânga)

SCENA III

ADELA

Ce oameni! Ce natură frumoasă şi bogată!
Ce inimă vitează şi simplă şi curată
Se bate 'n aste sânuri, când e nevoia 'n ţară!
O! nu, nu, România nu poate 'n veci să piară,
Cât are pentru pază o verde seminţie,
Cu suflet aşa mare, cu minte-atât de vie!
Nu! în zadar pe faţă-i invidia străină,
Cercat-au s'o mânjească cu-otravă şi cu tină.
Infami clevetitorii, vrăjmaşi ai României,
Sunt înfieraţi de-acuma cu fierul infamiei,
Căci le-au răspuns Românul cu-a sa dispreţuire,
Prin fapte glorioase ce merg la nemurire!...
Aice, lângă mine, un tânăr erou zace
In ghiarele durerii... sărmanul!... dar ce face?
(deschide puţin uşa din fund)

Doarme !.. cât e de palid !.. ce taină că tristeţă
Pe fruntea lui e'ntinsă ! Ce aer de nobleţe,
Ce aer de mărire câştigă o fiinţă,
Căzută pentru ţară în crudă siuferinţă !...
Ah !... trista lui privire adânc mă'nduioşează...
Ce-aud !.. suspină ?.. poate că el acum visează..
La mine... mă iubeşte... şi eu... oare'n iubire
Putut-a să se schimbe a mea compătimire?
(cade pe gânduri)

SCENA IV

ADELA. HORCEA (intră turburat).

HORCEA

Duducă, duducuţă...

ADELA

Ce este?

HORCEA

Nu e bine,
Am întâlnit hirurgul... (oţerindu-se) Vai ! simt fiori prin vine.

ADELA

Hirurgul?

HORCEA

Dar, hirurgul, casapul, ciocărtaşul
Mi-a spus că amputează chiar astăzi pătimaşul,
Că-i teamă de cangrenă.

ADELA (speriată)

Cangrenă! vai de mine!
Cangrena-i moarte!

HORCEA

Moare!... să moară... Cine? cine?
Eu? iată-mă..sunt gata!.. dar el?.. O! Doamne sfinte!
Ce fac eu fără de dânsul?.. Ce spun l'al său părinte?...

ADELA

Dar ce să facem, frate?

HORCEA

Ascultă... eşti creştină...
De nu vrei s'ai mustrare c'ai fost cumva de vină,
Aleargă lângă dânsul şi-i spune ce-i şti spune,
Ca să-l îndupleci soartei amare-a se supune,
Vorbeşte-i româneşte, grăeşte-i franţuzeşte,
Cum ţi-a venì mai bine, dar mi-l adimeneşte,
Rugându-l şi zicându-i că-l vei iubì mai tare,
De-a vreà ca să asculte de doftorul cel mare.

ADELA

Dar... Horcea. ...

HORCEA

Duducuţă... lumină...floare vie,
Mergi, scapă-l dela moarte şi mă dau rob...

ADELA

Ei !... fie ! (intră în fund)

SCENA V

HORCEA (cătând prin uşa din fund)

Iat-o !... puicuţa merge... când pasă, când s'o-
preşte...
S'apropie de patu-i... El s'a trezit, zâmbeşte,
A şi uitat durerea... O ! farmec de muiere !...
Femeia-i, ci-că, floare de leac pentru durere...
Ce spun ei oare? (ascultă) N'aud... de-aproape
îi şopteşte...
Ea pare că îl roagă... dar el se 'mpotriveşte...
Ea plânge ! Na ! hirurgul de-acum poate să
vie.
In lacrimi de femee chiar ferul se mlădie...
Viteazul, leul, zmeul e 'nvins de-o păpuşică...
El îi sărută mâna... Ce mână mititică !...
Şi iaca ! Ce-mi văd ochii?... şi ea... ea îl sărută
Pe frunte?... Hait, acuma logodna-i şi făcută.
Dar... iată şi hirurgul ! pei drace !... El soseşte
Ca nourul pe soare, când cerul străluceşte.

SCENA VI

HORCEA, ADELA (intră tulburată)

ADELA

Ah! Horce, mergi degrabă... Te chiamă, el
te chiamă...
Hirurgul este gata... Eu nu pot stà, mi-e teamă.

HORCEA

Dar bietul Căpitanul primeşte să-l...

ADELA

Primeşte.

HORCEA

Mă duc...ah! duducuţă, mult el te mai iubeşte!
(iese)

SCENA VII

ADELA (cade pe scaun)

O ! Doamne !... ce durere ce groază pentru
dânsul.
Să simtă fierul rece tăind un os într'nsul !...
Fiori îmi trec prin creeri... mi-e inima de ghiață.
A !.. ce s'aude?.. geme?.. aş da chiar a mea
vieaţă,
Ca să-l scutesc, sărmanul, de chinuri... ah !
iar geme?... (ascultă)
Ba, nu, mă'nşeală spaima... El rabdă... nu se
teme.
Cum aşi voì să intru... (s'apropie încet de uşe)
să-i şterg uşor pe frunte
Sudoarea îngheţată a suferinţei crunte.
Să-i ţin pe braţe capul, s'aţint a mea privire
In ochii lui, iubitul, cu toată'a mea iubire...
Dar nu pot... n'am curajul... d'abia stau pe
picioare
(vine şovăind de se reazămă de masă)

SCENA VIII

ADELA, DOCTORUL (intră prin stânga)

A! Domnul doctor....

DOCTORUL (închinându-se)

Doamnă, sergentul dinioare
Mi-a spus c'aţi vrut îndată ca să alerg aice.

ADELA

Eu?

DOCTORUL

De-am putut pricepe ce au voit a-mi zice,
Hirurgul vrea să facă o amputare?

ADELA

—Aşa e.
Vă rog să treceţi iute alături în odae.

DOCTORUL

Mă duc... dar mai 'nainte primiţi astă hârtie
Şi astă cutioară... (intră în camera din fund)

ADELA (deschide scrisoarea)

Maiorul !... Ce îmi scrie? (citeşte repede)

„Iubită cumnăţică ! Măria Sa Domnitorul „a acordat căpitanului şi sergentului încre-„dinţaţi îngrijirii d-tale decoraţia *Steaua* „*României* şi medalia *Virturtea militară*, „pentru eroica lor purtare. Ţi le trimit d-tale, „iubită cumnăţică, pentru ca să ai mulţumirea „de a-ţi decorà însăşi protegiaţii, etc."

(se aude alăturea un glas răcnind)

GLASUL

A !

ADELA (ţipând)

A !... îi taie braţul ! (cade pe scaun). Sărmanul ! cum îl doare

SCENA IX

ADELA, HORCEA (dând busna pe scenă)

HORCEA

Ura !... Nu mi-l mai taie... Nu este trebuinţă.

ADELA

Cum? ce zici?

HORCEA

Iaca doftor cu cap şi cu ştiinţă!
El cât a văzut rana, a început a râde
Ş'a spus că dela sine curând se va închide.
Atunci Căpitănaşul, precum o fată mare,
Inchis a ochişorii în dulce leşinare.

ADELA (veselă)

Mă duc să-i deschid vesel cu *Steaua Români*ei... (scoate decoraţiile)
I-a acordat-o Vodă ca semnul vitejiei.

HORCEA

I!... Sfinte şi Părinte! Ce bine o să i pară!
Ura!

ADELA (prezentându-i medalia)

şi d-tale *Virtutea Militară.*

HORCEA (ameţind)

Eu?... Na!... se'ntoarce casa..., m'apucă nebunia...
Eu, decorat! (primeşte medalia şi o sărută) drăguţa!
Trăiască România!

(Amândoi se îndreaptă spre uşa din fund)

Cortina

Mirceşti, 2 Noemvrie 1877.

SFÂRŞIT.

CUPRINSUL.

PUBLICAȚIUNILE SOCIETĂȚII „STEAUA“

Premiate cu diplomă de onoare şi Medalie de Aur la Expoziţia Societăţii de Ştiinţe din 1903, Expoziţia Agrară din 1904 şi la Expoziţia generală Română din anul jubilar 1906.

CARTICELE:

No. 1. *Din Ţara Basarabilor*, de **G. Coşbuc**.
„ 2. *Foloasele învăţăturii*, de **P. Dulfu**.
„ 3. *Minunea vieţii şi cheia lumii*, de **Th. D. Sperantia**.
„ 4. *Grădina de legume*, de **Ioan Hăşeganu**.
„ 5. *Medicul poporului*, partea I, de **Dr. I. Felix**.
„ 6. *Avem cu ce să ne mândrim*, de **T. Duţescu-Duţu**.
„ 7. *Medicul poporului*, partea II, de **Dr. I. Felix**.
„ 8. *Biserica Ortodoxă Română*, de **I. Michălcescu şi Victor Puiu**.
No. 9. *Ştefan-cel-Mare*, de **Alex. Lăpĕdatu**.
„ 10. *Ce se poate învăţà dela un drum lung*, de **Dr. I Simionescu**.
No. 11. *Comoara Dorobanţului*, de **Mihail Sadoveanu**.
„ 12. *La Răscruci*, de **I. Slavici**.
„ 13. *„Domnul Tudor“ din Vlădimiri*, de **N. Iorga**.
„ 14. *Pământul şi Ţara noastră*, de **Aldem**.
„ 15. *Românii de peste Carpaţi*, de **I. Russu-Şirianu**.
„ 16. *Romanii şi Dacii*, de **Dr. I. Lupaş**.
„ 17. *„Satul Griviţa“*, de **N. Rădulescu-Niger**.
„ 18. *Cum ne putem feri de boalele molipsitoare ?*, de **Doctorul Urechia**.
No. 19. *Superstiţiunile păgubitoare ale poporului nostru*, de **George Coşbuc**.
No 20. *Viaţa şi faptele lui Antim Ivireanul, mitropolitul Ungrovlahiei* de **N. Dobrescu**.
No. 21. *Cântece voiniceşti şi ostăşeşti*, culese şi alese de **C. Rădulescu-Codin, St. Tuţescu şi S. T. Kirileanu**.
No. 22. *Amintiri şi Schiţe*, de **Em. Gârleanu**.
„ 23. *Povestirile lui Moş Iftimie Hârobor*, de **N. Rădulescu-Niger**.

No 24. *Din legendele Neamului Hohenzollern* ... crare, de St. O. Iosif.
No. 25. *Flori şi Poveşti*, de Ion Dragoslav.
„ 26. *Din Bucovina de altă dată*, de Ion Gr...
„ 27. *Românii de peste Carpaţi*, de I. Slavici.
„ 28. *Colinde şi cântece de Stea*, de Cristu S. Ne...
„ 29. *Povestea Cerului*, de Victor Anestin.
„ 30. *Povestiri*, de I. Agârbiceanu.
„ 31. *Boalele mai de seamă ale vitelor şi lecuir...* de N. Filip.
No. 32. *Ostaşii noştri. Poesii* de V. Alecsandri.

TABLOURI IN CULORI, ARTISTIC EXECUTATE PE HARTIE CROMO:

		Bani
1.	Portretul M. S. Regelui României	0.50
2.	„ M. S. Reginei României	0.50
3.	„ A. S. R. Principelui Ferdinand	0.50
4.	„ A. S. R. Principesei Maria	0.50
5.	„ lui Stefan-cel-Mare, Domnul Moldovei	0.50
6.	„ lui Mihai-Viteazu	0 50

Din publicaţiunile Casei Şcoalelor :

	Bani
Alexandria sau Istoria marelui împărat Alexandru Macedon	0.30
Istoria prea frumosului Arghir şi a prea frumoasei Elena cea măiastră şi cu părul de aur	0.25
Espoia sau viaţa şi pildele prea înţeleptului Esop	0.40
Genoveva	0.45
Răvaşele unui doctor, cartea I	0.30
„ „ „ cartea II	0.30
„ „ „ cartea III	0.30
Povestea vorbei de *Anton Pann*	0.40
Carte despre drepturi şi datorii	0.40
Povestiri de petrecere şi de folos	0.40
Povestiri din Halimà, cartea I	0.50
„ „ „ cartea II	0.45
Glume (Vorbe de clacă)	0.[illegible]

Depozit general: „Librăria Şcoalelor“ C. SFETEA

Bucureşti, Calea Moşilor 62—64